

**Східноукраїнська організація
«Центр педагогічних досліджень»**

**ЗБІРНИК ТЕЗ
НАУКОВИХ РОБІТ УЧАСНИКІВ**

**МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ
РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ
І ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК»**

12–13 лютого 2021 р.

**Харків
2021**

УДК 37.01+159.9(063)
П 27

- П 27 **Перспективні напрямки розвитку сучасних педагогічних і психологічних наук:** збірник тез міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, Україна, 12–13 лютого 2021 р.). – Харків : Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2021. – 112 с.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 37.01+159.9(063)

© Автори статей, 2021
© Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2021

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ТРАДИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ	
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	
Галіченко Ю. В.	6
ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА ПРИ ВИВЧЕННІ ІСТОРІЇ	
Загалеви́ч В. Л.	9
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ ВИВЧЕННІ КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ ТА ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ	
Кобзар О. Б., Бондаренко М. Б.	13
РІВНІ СФОРМОВАНOSTІ ЛІНГВОМЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ	
Кокнова Т. А.	16
ВИКОРИСТАННЯ РОБОЧОГО ЗОШИТУ ЯК ЗАСОБУ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ ТОВАРОЗНАВСТВО ПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ	
Куровська З. О.	19
STEM ПРОЕКТ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК МАЙБУТНЬОГО	
Носова В. В.	23
ДО ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДИК ВИКЛАДАННЯ: ПОНЯТТЯ «ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА» ТА «ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ»	
Чернігівська Н. С., Вінницька Т. М.	27
НАПРЯМ 2. СИСТЕМА ОСВІТИ В УКРАЇНІ, ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ	
ІННОВАЦІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЗАКЛАДУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	
Делекторська О. Ю.	31
АСИСТЕНТ ВЧИТЕЛЯ У ЗАКЛАДАХ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ З ІНКЛЮЗИВНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ: ФУНКЦІЇ ТА ОБОВ'ЯЗКИ	
Козинець О. В., Карпець О. В.	35
ШКІЛЬНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ	
Колеснікова Ю. С.	39

ПРО НАЙПЕРСПЕКТИВНІШИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК В УКРАЇНІ Корсак К. В., Корсак Ю. К., Ляшенко Л. М., Похресник А. К., Бойчук Н. О., Бойчук О. С.....	42
--	----

НАПРЯМ 3. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ВИКОРИСТАННЯ ІНЖЕНЕРНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ЗАГАЛЬНОТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ ОНЛАЙН СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ Доценко Н. А.	47
---	----

НАПРЯМ 4. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ Бакуменко Т. К., Заїка П. В.	49
ШЛЯХИ ТА ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ У ВИЩОМУ ТЕХНІЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ Галацин К. О., Ярошенко О. Л.	52
ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ДИЗАЙНУ І ТЕХНОЛОГІЙ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ Дяченко А. В., Поп'юк Х.-М. І.	56
ПРАВОВА КУЛЬТУРА МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ МОРСЬКОГО ПРОФІЛЮ Єжокіна Ю. І.	60
ПРОФЕСІОГРАМА МАРКЕТОЛОГА, АКТУАЛІЗОВАНА ПИТАННЯМ ЛІДЕРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ Казакевич О. І.	63
ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ХУДОЖНИКІВ СЦЕНІЧНОГО МИСТЕЦТВА Лагунова Г. В.	66
РОЛЬ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПЕДАГОГІЧНО-ПРАВОВІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ Попадич О. О.	70
РОЗВИТОК АРТИСТИЗМУ В УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ НА УРОКАХ ХОРЕОГРАФІЇ Разводова М. В.	74
ПРОБЛЕМИ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ І НАУКИ (СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ) Тарасюк Ю. М.	78

СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН	
Чжан Сяо.....	81
НАПРЯМ 5. ПЕРСПЕКТИВИ ТА РОЗВИТОК СТУПЕНЕВОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА ЗАКОРДОНОМ	
РОЗВИНЕННЯ МИСЛЕННЯ ЯК СКЛАДНИК РОЗУМОВОГО ВИХОВАННЯ ЗА ІСПАНСЬКИМИ ПЕДАГОГІЧНИМИ ТРАКТАТАМИ МЕЖІ ХІХ – ХХ СТ.	
Зайченко Н. І.	84
НАПРЯМ 6. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ, ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ	
ПРОБЛЕМА ПЕДОФІЛІЇ – ОДНА З НАЙАКТУАЛЬНІШИХ ПРОБЛЕМ СУЧАСНОСТІ	
Александров Ю. В.	88
СТРЕС: ФЕНОМЕНОЛОГІЯ СУБ'ЄКТНОГО ПРОЯВУ	
Сорока О. М.....	92
НАПРЯМ 7. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ	
ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ РІВНЯ РОЗВИТКУ ВЕКТОРІВ СПРЯМОВАНOSTІ ДІЯЛЬНОСТІ МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТНІХ ОРГАНІЗАЦІЙ	
Ключко А. О.	96
НАПРЯМ 8. ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ	
ЕКОПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ	
Алмашій І. І.	98
НАПРЯМ 9. МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ	
РОЛЬ ПЕРФЕКЦІОНІЗМУ У ВИНИКНЕННІ ТРИВОЖНО-ДЕПРЕСИВНОЇ СИМПТОМАТИКИ У ПІДЛІТКІВ	
Вавілова А. С.....	100
НАПРЯМ 10. ПОЛІТИЧНА І ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ	
ПСИХОЛОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЖЕРТВ СЕКСУАЛЬНОЇ АГРЕСІЇ	
Джежик О. В.	103
НАПРЯМ 11. ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ	
ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ДУХОВНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ	
Тушніцький Н. І.....	107

НАПРЯМ 9. МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

РОЛЬ ПЕРФЕКЦІОНІЗМУ У ВИНИКНЕННІ ТРИВОЖНО-ДЕПРЕСИВНОЇ СИМПТОМАТИКИ У ПІДЛІТКІВ

Вавілова А. С.

*кандидат психологічних наук,
старший викладач кафедри практичної психології
Київський університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

Підлітковий період передбачає інтенсивний особистісний розвиток і соціальне дозрівання: осмислення підлітком себе і своєї приналежності до соціуму; міри вираженості прав і обов'язків; усвідомлення та диференціацію стосунків з оточуючими [1]. Становлення ідентичності підлітка, що полягає у ствердженні особистісної самостійності, індивідуальності, інтеграції потреб, мотивів і моделей реагування сприяє формуванню таких психологічних якостей, як перфекціонізм.

Деструктивний перфекціонізм у підлітків виникає як наслідок дисфункціональних стилів виховання та надмірних вимог з боку соціального оточення. Даний феномен може обумовлювати емоційні розлади та, зокрема, тривожно-депресивні патерни у підлітковому віці. Негативний вплив деструктивного перфекціонізму актуалізується у ситуації досягнення, яка опосередковує виникнення емоційних проблем [2].

Д. Хамачек зазначає, що невротичний перфекціонізм з'являється як наслідок дитячого досвіду взаємодії з батьками, які часто проявляють несхвалення, є непослідовними у пред'явленні схвалення та демонструють любов залежно від результатів діяльності дитини [5, с. 29]. В такому випадку дитина прагне стати досконалою не лише для того, щоб уникнути несхвалення оточуючих, а й для того, щоб прийняти саму себе завдяки надмірним зусиллям та грандіозним досягненням, оскільки вона постійно підкріплюється деструктивними переконаннями про те, що лише якісне виконання діяльності робить людину цінною.

С. В. Волікова, досліджуючи Я-орієнтований та соціально приписаний перфекціонізм у дітей і підлітків вказує, що обидва зазначені види у дітей можуть мати деструктивні форми. Так, Я-орієнтований перфекціонізм передбачає наявність неадекватно завищених вимог дитини чи підлітка до себе. Підліток з вираженим Я-орієнтованим перфекціонізмом вважає, що він має виправдовувати свої найвищі стандарти, досягати бездоганності у всьому. Діти та підлітки з соціально приписаним перфекціонізмом вважають, що значущі дорослі

(батьки, вчителі, родичі) очікують від них досконалості у всьому і вони мають виправдовувати такі очікування з метою отримання схвалення [3, с. 94–99].

В дослідженні дитячого і підліткового перфекціонізму П. Хьюїтта та Г. Флетта було виявлено зв'язок між Я-орієнтованим перфекціонізмом та депресією і тривогою; зв'язок між соціально приписаним перфекціонізмом та тривожно-депресивною симптоматикою, високим рівнем стресу та проявами гніву тощо. Дослідження підліткового перфекціонізму продемонстрували зв'язок між соціально приписаним перфекціонізмом та переживаннями сорому; між Я-орієнтованим перфекціонізмом та переживаннями провини та сорому [4, с. 1049–1061].

Виражений перфекціонізм у дітей і підлітків часто супроводжується самокритикою та закритістю у спілкуванні з соціальним оточенням. У своїх дослідженнях Л. В. Кім показано, що одним з найбільш суттєвих депресогенних факторів виховання в родині є «пресинг успіху», характерний для переконань батьків перфекціоністів. Негативні емоційні переживання та психологічні труднощі є більш характерними для дітей і підлітків з соціально приписаним перфекціонізмом [3, с. 95–97].

Досить високий відсоток в дитячо-підлітковій популяції (близько 2,5%) складають тривожні розлади, які викликаються деструктивним перфекціонізмом. Серед тривожної симптоматики підлітків, обумовленої перфекціонізмом, зустрічаються: фобічний тривожний розлад (наявність великої кількості виражених страхів і викликає патологічний ступінь тривоги); соціальний тривожний розлад (стійке, надмірне уникання контактів з незнайомими людьми та однолітками, що заважає соціальній взаємодії). Серед порушень емоційної сфери у підлітків часто зустрічаються депресивні прояви. Ці симптоми характеризується симптомами надмірного страждання, втратою інтересу та задоволення, самозвинуваченнями, відчуттям безнадійності, порушеннями сну та апетиту [2], які можуть бути наслідком надмірної критичності та завищеними очікуваннями до себе. Основними ознаками депресії дітей та підлітків є астенизація, порушення ритму сну, втрата апетиту, плач, зниження інтересу до оточуючого світу, можливі прояви стереотипних рухів.

Загалом, підлітковий вік є сензитивним для виникнення депресивних і тривожних розладів. Зазвичай емоційні розлади проявляються у труднощах в навчанні, і виражаються у швидкій астенизації, зниженні продуктивності навчальної діяльності, втраті інтересу до середовища та спілкування. Деструктивний перфекціонізм обумовлює зниження емоційного благополуччя підлітків у зв'язку з нездатністю досягти нереалістично завищених стандартів. Для підлітків у стані депресії та тривоги характерні думки про власну недосконалість та

неповноцінність, які розгортаються на фоні підвищеного критичного ставлення до себе, невпевненості у своїх силах і можливостях, тривожності, низької самооцінки в поєднанні з високим рівнем домагань.

Література:

1. Вавілова А. С. Особливості перфекціонізму у дітей та підлітків з розладами емоційної сфери. *Український психологічний журнал: зб. наук. праць Київського національного університету імені Тараса Шевченка*, 2017. № 3 (5). С. 31–42.
2. Воликова С. В. Современные исследования детского перфекционизма. *Социальная и клиническая психиатрия*. 2012. Т. 22. № 2. С. 94–99
3. Шамне А. В. Період «*adolescence*» в контексті проблеми вікових переходів та «кризовості-безкризовості» психічного розвитку в онтогенезі. *Актуальні проблеми психології: зб. наук. праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України*, 2010. Т. 11. С. 427–436.
4. Flett G. L. Perfectionism in children: Associations with depression, anxiety, and anger. *Person. Individ. Differ.* L. 2002. Vol. 32. P. 1049–1061.
5. Hamachek D. Psychodynamics of normal and neurotic perfectionism. *Psychology*. 1998. V. 15. P. 27–33.